

3.12.2024

Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimisen vuorovaikutussuunnitelma

Vuorovaikutussuunnitelma ja tunnistetut sidosryhmät päivittyvät työn edetessä.

Ennallistamisasetus on laaja kokonaisuus, joka vaikuttaa koko yhteiskuntaan ja koskettaa siten hyvin suurta määrää erilaisia sidosryhmiä.

Ennallistamissuunnitelmassa kuvataan se, miten Suomi toimeenpanee ennallistamisasetusta siten, että asetuksen tavoitteet luonnon tilan parantamiseksi saavutetaan.

Ennallistamisasetuksen 14 artiklan 20 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että ennallistamissuunnitelman valmistelu on avointa, läpinäkyvää, osallistavaa ja toimivaa ja että yleisölle, mukaan lukien kaikille asianmukaisille sidosryhmille, annetaan varhaisessa vaiheessa ja tosiasiallisesti mahdollisuus osallistua sen valmisteluun. Kuulemisten on oltava direktiivin 2001/42/EY (SOVA-direktiivi) vaatimusten mukaisia. Tavoitteiden asettamisessa, erilaisten indikaattoreiden valinnassa, luonnon tilan parantamistoimenpiteiden valinnassa ja suunnitelman toteuttamisessa tarvitaan useiden eri tahojen intressien huomioimista ja yhteensovittamista.

Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimisen sidosryhmäyhteistyön päämäärä

Kansallinen ennallistamissuunnitelma valmistellaan tiiviissä vuoropuhelussa sidosryhmien kanssa. Avoimen, tasapuolisen, läpinäkyvän ja osallistavan vuorovaikutuksen ansiosta sidosryhmät tunnistavat oman roolinsa luonnon tilan parantamisessa ja tuovat valmisteluun mm. tietoa siitä, millaiset toimenpiteet ovat mahdollisia käytännön toteutuksessa ja millaiset vaikutukset toimenpiteillä on elinkeinojen toimintaan. Tiiviillä yhteistyöllä sidosryhmien kanssa voidaan myös lisätä valittavien ennallistamistoimien hyväksyttävyyttä, mikä tukee sidosryhmien motivaatiota ja sitoutumista toimeenpanoon.

Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimisen sidosryhmäyhteistyön periaatteet

Sidosryhmävuorovaikutuksen periaatteet ovat oikea-aikaisuus, yleistajuisuus ja ymmärrettävyys, tasapuolisuus, läpinäkyvyys ja avoimuus. Sidosryhmätyö pohjautuu ymmärrettävään tilannekuvaan tutkimustiedosta, käytössä olevasta kansallisesta rahoituksesta sekä mahdollisista toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista elinkeinojen toimintaan.

- Oikea-aikaisuus: Sidosryhmiä kuullaan silloin kun asioihin on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa.
- Yleistajuisuus ja ymmärrettävyys: Ympäristöministeriön verkkosivuilla <https://ym.fi/ennallistamisasetus> ylläpidetään yleistajuista tietoa ennallistamisasetuksesta ja ennallistamissuunnitelman valmistelusta. Ennen osallistavia toimenpiteitä annetaan riittävät taustatiedot sidosryhmille kyseisestä aiheesta ja valmistelutilanteesta.

- Tasapuolisuus: Kuullaan eri näkemyksiä edustavia sidosryhmiä.
- Läpinäkyvyys: Ohjausryhmän ja työryhmien kokousmuistiot ja -pöytäkirjat julkaistaan Hankeikkunassa. Sidosryhmäpalautteen vaikutukset kerrotaan sidosryhmille.
- Avoimuus: Valmistelun eri vaiheissa järjestetään kaikille avoimia kuulemistilaisuuksia.

Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimisen sidosryhmäyhteistyön tavoitteet

Sidosryhmäyhteistyön tavoitteena on sidosryhmien kattava osallistaminen edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti. Valmisteluun osallistuvat kansalaiset ja sidosryhmät tunnistavat valmistelun eri vaiheet: milloin kerätään tietoa ja näkemyksiä, milloin punnitaan eri vaihtoehtoja ja milloin tehdään päätöksiä. Vuorovaikutuksen keinot mahdollistavat tosiasiallisen osallistumisen ja perehtymisen aiheeseen. Valmistelu tukee ennallistamisesta käytävää rakentavaa julkista keskustelua.

Onnistuneen sidosryhmäyhteistyön ansiosta:

- Luonnontilan parantamisen toimenpiteet hyväksytään ja ymmärretään laajasti yhteiskunnassa.
- Useat tahot tunnistavat roolinsa luonnontilan parantajina: esimerkiksi ennallistamiseen liittyvät uudet ansaintamahdollisuudet ovat maanomistajilla tiedossa.
- Ennallistamissuunnitelman toimeenpanoon ollaan laajasti valmiina.

Sidosryhmäyhteistyön onnistumista mitataan seuraavilla laadullisilla mittareilla:

- Sidosryhmien palaute tilaisuuksista ja materiaaleista
- Osallistuneiden sidosryhmien monipuolisuus (tilaisuudet ja lausuntopalaute)
- Julkisen keskustelun sävy
- Lausuntopalautteen sisältö

Sidosryhmäyhteistyön onnistumista mitataan seuraavilla määrällisillä mittareilla:

- Osallistuneiden sidosryhmien määrä (tilaisuudet ja lausuntopalaute)
- Tilaisuuksista saatu palaute numeroarvioina
- Työ- ja ohjausryhmien kokouspöytäkirjat ja muistiot on ladattu Hankeikkunaan oikea-aikaisesti
- Osallistamista tukevan yleistajuisen viestintämateriaalin määrä

Tunnistetut sidosryhmät

Sidosryhmillä on valmistelussa tärkeä rooli muun muassa tiedon tuottajina, uusien ideoiden ja ratkaisujen tuottajina, riskien ja synergioiden tunnistajina, luonnon tilan parantamisen käytännön toteuttajina ja hankkeen tutuksi tuojina omissa organisaatioissaan ja ryhmissään. Taulukossa 1 on lueteltu tähän mennessä tunnistetut sidosryhmät.

Taulukko 1. Tunnistetut sidosryhmät

Muut ministeriöt	OM, PLM, TEM, VM, VNK
Maatalousyrittäjät ja neuvontajärjestöt	MTK, SLC, Maaseutunuoret, Luomuliitto, Baltic Sea Action Group, Maa- ja kotitalousnaiset ry, Luonnonlaidunlihan tuottajat ry, Perinnemaisemayhdistys, Pro Agria, Salaojajyhdistys
Maanomistajat, metsänomistajat	MTK, SLC, Maanomistajien liitto, Etämetsänomistajien liitto ry, Pääkaupunkiseudun metsänomistajat ry, Suomen yhteismetsät ry, yksityiset vesialueiden omistajat
Maakunnat ja kunnat	Kaikki maakuntien liitot, Kuntaliitto
Kaupungit, joita artikla 8 koskee	63 kaupunkia
Metsätaloustoimijat	Metsäteollisuus ry, Sahateollisuus ry, Suomen metsäkeskus, Tapio Oy, Koneyrittäjät ry, metsäteollisuusyritykset, maakunnalliset metsäneuvostot
Elintarviketeollisuus	Elintarviketeollisuusliitto ry ja sen jäsenyritykset
Metsästäjät	Suomen riistakeskus, Suomen Metsästäjäliitto ry, Metsähallitus eräpalvelut
ELY-keskukset ja viranomaiset /uusi virasto	Ruokavirasto, ELY-keskusten E- ja Y-vastuualueet, ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö, AVIt, Traficom, Väylävirasto
Ennallistamistoimia tekevät tahot	Metsähallitus luontopalvelut, Koneyrittäjät ry, Helmi-ohjelman toteuttajat, Priodiversity LIFE -hanke, Biodiversea LIFE IP -hanke, OSK Lumimuutos
Luontojärjestöt ja muut kolmannen sektorin toimijat	WWF, Greenpeace Norden, BirdLife Suomi, SLL, Baltic Sea Action Group, Luonto-Liitto ry, Luonnonperintösäätiö, Natur och Miljö rf, Meidän

	metsämme -liike, Elokapina, Maan ystävät, John Nurmisen säätiö, Aktivistimuumot, Koneen säätiö, Martta-liitto, Nesslingin säätiö, Ilmastovanhemmat
Tiedeyhteisö	yliopistot, LUOMUS, Syke, Luke, GTK, Ilmatieteenlaitos, Arktinen keskus, Ammattikorkeakoulut
Tiedepaneelit	Luontopaneeli, Ilmastopaneeli, Metsäbiotalouden tiedepaneeli, Kestävyyspaneeli, Saamelainen ilmastoneuvosto
Energiayhtiöt	Energiateollisuus ry ja vesivoimayhtiöt, Paikallisvoima ry, Pienvesivoimayhdistys ry, Bioenergia ry, Fingrid Oyj
Porotalouden harjoittajat	Paliskuntain yhdistys, Saamelaispaliskunnat ry,
Nuoret	Allianssi, 4H, Nuorten ilmasto- ja luontoryhmä, Suomen Nuorisovaltuustojen liitto NUVA ry, Suomen Partiolaiset, Lukiolaisten liitto
Saamelaiset	Saamelaiskäräjät, Kolttien kyläkokous, Tenon kalatalousalue, Saamelaisnuoret, Saamelaispaliskunnat ry,
Luonnon virkistyskäyttäjät	Suomen Latu ry, Virkistysalueyhdistykset
Rakennusteollisuus	Rakennusteollisuus ry
Kaivosteollisuus	Kaivosteollisuus ry
Kalatalous	Suomen vesiensuojeluyhdistysten liitto ja vesiensuojeluyhdistykset, Metsähallitus eräpalvelut, Kalatalouden keskusliitto ja maakunnalliset kalatalouskeskukset, Suomen sisävesiammattikalastajien liitto ry, Suomen vapaa-ajan kalastajien keskusjärjestö ja piirijärjestöt, kalatalousalueet 118 kpl, osakaskunnat ja yksityiset vesialueiden omistajat, Virho, Vaelluskala ry, VEALO, Suomen vesistö-säätiö, Saimaan lohikalojen ystävät ry, Villilohi ry, paikalliset vesi- tai kala-alan suojeluyhdistykset, Suomen ammattikalastajien liitto
Yritykset	Elinkeinoelämän keskusliitto
Muut	Sitra, Saaristoasiain neuvottelukunta, Maaseutupoliittinen neuvottelukunta, kansalaiset

Media	Toimittajat
Ahvenanmaan maakuntahallitus	
Meritoimijat	Satamaliitto, Meriverkon toimijat

Sidosryhmien kiinnostus eri työryhmien aiheisiin vaihtelee, eivätkä kaikki sidosryhmät halua osallistua kaikkien aiheiden käsittelyyn. Sen vuoksi teemaryhmät tekevät tarkemmat osallistamissuunnitelmansa teemaryhmätyöskentelyn alussa tämän dokumentin pohjalta ja huomioivat heille tärkeät sidosryhmät työsuunnitelmissaan. Projektiryhmä koordinoi sidosryhmätilaisuuksien ajankohdat siten, että ne eivät mene päällekkäin toistensa kanssa ja kokoaa yhteen mahdolliset kaikille yhteiset asiat.

Suomen luonnon monimuotoisuuden strategian ja toimintaohjelman työryhmän (BD-työryhmä) (VN/16631/2023) tehtävää laajennetaan sisältämään ennallistamissuunnitelman valmistelun seuraaminen ja tukeminen. BD-työryhmän tehtäväksi asetetaan myös ennallistamisasetuksen toimeenpanon eri alojen välisten synergioiden tunnistaminen sekä valmistautuminen ennallistamissuunnitelman toimeenpanoon. BD-työryhmän kokouksissa seurataan ennallistamissuunnitelman laatimisen etenemistä ja käydään suunnitelman kokonaisuudesta vuoropuhelua valmistelijoiden kanssa. BD-työryhmässä on edustaja 26 organisaatiosta.

Vuorovaikutuksen aikataulu ja menetelmät

Taulukko 2. Vuorovaikutusaikataulu (alustava)

syyskuu 2024	www.ym.fi/ennallistamisasetus verkkosivujen pitäminen ajan tasalla koko valmistelun ajan. Verkkosivujen sisältö on yleistajuista.
marraskuu 2024	Hanke asetetaan, Projektiryhmä aloittaa, Hankeikkuna avataan ennallistamissuunnitelman valmistelulle. BD-työryhmän kokous.
marraskuu 2024	Hankkeen kaikille avoin kick-off webinaari 12.11., mediatiedote,
joulukuu 2024	Teemaryhmät aloittavat, ohjausryhmä aloittaa, kokousmuistiot Hankeikkunaan. SOVA-lain mukainen aloituskuuleminen.
tammikuu 2025	Tiedepaneelien katsaus asetuksen vaikuttavasta ja oikeudenmukaisesta toimeenpanosta julkaistaan.
helmikuu 2025	Mediatiedote heikentymiskiellon poikkeuksen soveltamisesta.
maaliskuu 2025	BD-työryhmän kokous.
jatkuva	Teemaryhmät esittelevät työn etenemistä ja kuulevat sidosryhmiä teemaryhmäkohtaisissa keskustelemissa webinaareissa tai läsnätilaisuuksissa koko hankkeen ajan
toukokuu 2025	

kesäkuu 2025	BD-työryhmän kokous. Kaikille avoin webinaari valmistelutilanteesta. Tapaaminen saamelaistoimijoiden kanssa.
heinäkuu 2025	
elokuu 2025	(muistipaikka: komissio julkistaa arvion rahoitustarpeesta, mediatiedote?)
syyskuu 2025	
lokakuu 2025	BD-työryhmän kokous.
marraskuu 2025	Neuvottelut saamelaiskäräjien kanssa.
joulukuu 2025	
tammikuu 2026	BD-työryhmän kokous.
helmikuu 2026	Kaikille avoin webinaari, lausuntokierros, mediatiedote.
maaliskuu 2026	
huhtikuu 2026	Lausuntoyhteenveto julkaistaan.
toukokuu 2026	
kesäkuu 2026	
heinäkuu 2026	
elokuu 2026	Ennallistamissuunnitelma jätetään komissiolle, mediatiedote